

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE GÖREV YAPAN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN
HALK OYUNLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN ARAŞTIRILMASI”

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ENDER ALİ ULUÇ

DOÇ.DR. FAHRİ AKÇAKOYUN

NİSAN, 2015

MUĞLA

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

“GÜNEYDOĞU ANADOLU BÖLGESİNDE GÖREV YAPAN
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENLERİNİN
HALK OYUNLARI HAKKINDAKİ GÖRÜŞLERİNİN ARAŞTIRILMASI”

ENDER ALİ ULUÇ

Sağlık Bilimleri Enstitüsünce

“Yüksek Lisans”

Diploması Verilmesi İçin Kabul Edilen Tezdir.

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih :

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 29/04/2015

Tez Danışmanı : Doç. Dr. Fahri AKÇAKOYUN

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. Mehmet DALLI

Jüri Üyesi : Yrd. Doç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI

Enstitü Müdürü : Prof. Dr. Nilgün TURHAN

NİSAN, 2015

MUĞLA

TUTANAK

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nün 29/04/2015 tarih ve 01/35 sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği'nin 24/6 maddesine göre, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek lisans öğrencisi Ender Ali ULUÇ'un "Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Halk Oyunları Hakkında Görüşlerinin Araştırılması" adlı tezini incelemiş ve aday 29/04/2015 tarihinde saat 10:00'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra 60 dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anabilim dallarından sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin uygun olduğunaoy birliği..... ile karar verildi.

Doç. Dr. Fahri AKÇAKOYUN

Yrd. Dç. Dr. İlhan ADİLOĞULLARI

Üye

Yrd. Doç. Dr. Mehmet DALLI

Üye

YEMİN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Görev Yapan Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin Halk Oyunları Hakkındaki Görüşlerinin Araştırılması” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

29/04/2015

ENDER ALİ ULUÇ

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU DOKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

YAZARIN

MERKEZİMİZCE DOLDURULACAKTIR.

Soyadı : ULUÇ

Adı : Ender Ali

Kayıt No:

TEZİN ADI

Türkçe : Güneydoğu Anadolu Bölgesinde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Halk Dansları Hakkındaki Görüşlerinin Araştırılması

Y. Dil : The Resarch Of Physical Education And Sports Teacher's Opinions Working İn Southeast Anatolia Region An Folk Dances

TEZİN TÜRÜ: Yüksek Lisans

Doktora

Sanatta Yeterlilik

X

O

O

TEZİN KABUL EDİLDİĞİ

Üniversite : Muğla Sıtkı Koçman

Fakülte : Spor Bilimleri

Enstitü : Sağlık Bilimleri

Diğer Kuruluşlar :

Tarih :

TEZ YAYINLANMIŞSA

Yayımlayan :

Basım Yeri :

Basım Tarihi :

ISBN :

TEZ YÖNETİCİSİNİN

Soyadı, Adı : AKÇAKOYUN, Fahri

Ünvanı : Doç. Dr.

TEZİN YAZILDIĞI DİL :	TEZİN SAYFA SAYISI:
TEZİN KONUSU (KONULARI) : 1. Spor 2. Halk Oyunları 3.	
TÜRKÇE ANAHTAR KELİMELER: 1. Spor 2. Halk Oyunları 3. 4.	
İNGİLİZCE ANAHTAR KELİMELER: Konunuzla ilgili yabancı indeks, abstract ve thesaurus'u kullanınız. 1. Sport 2. Folk Dance 3.	
1- Tezimden fotokopi yapılmasına izin vermiyorum	X
2- Tezimden dipnot gösterilmek şartıyla bir bölümünün fotokopisi alınabilir	X
3- Kaynak gösterilmek şartıyla tezimin tamamının fotokopisi alınabilir	X
Yazarın İmzası:	Tarih : 29.04.2015

ÖZET

Bu araştırma, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okullarda görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin halk oyunları hakkındaki görüşlerinin araştırılması amaçlamıştır.

Araştırma 130 erkek 48 bayan olmak üzere toplam 178 gönüllü katılım gösteren Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir. Araştırma verileri Yoncalık (2007) tarafından geliştirilen Halk Danslarına Yönelik Tutum Ölçeği ile elde edilmiştir. Ölçek 12 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Veri seti analizinde, frekans tabloları, güvenirlik ve geçerlilik analizi, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ölçütü, Bartlett sınaması, faktör analizi, korelasyon analizi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü ANOVA ve Tukey testinden kullanılmıştır.

Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerimiz, halk oyunlarının sosyal ve fiziksel gelişim için yararlı, sporun ritimle buluştuğu keyifli bir etkinlik olduğu ayrıca ritmik hareket yeteneğinin sportif başarı için önemli olduğu konusunda ortak görüş belirtmişlerdir. Farklı yaş gruplarında olan öğretmenlerimiz arasında ve duyuşsal tutumları bakımından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. Yaş olarak daha büyük olan öğretmenlerimiz küçük yaşta olanlara göre halk oyunlarına karşı daha olumlu tutum sergilemektedirler. Uzmanlık alanı file sporları olan grubun halk oyunlarına yaklaşımları, uzmanlık alanı takım sporları, bireysel sporlar ve halk oyunları olan gruba göre daha olumsuzdur.

Sonuç olarak; halk oyunlarına karşı ilginin genç öğretmenlerimizde ve file sporlarıyla uğraşan katılımcılarda daha düşük olduğu: yaş ortalaması yüksek ve bireysel sporlarla uğraşan öğretmenlerimizde ilginin daha yüksek olduğu yapılan çalışmalarla ortaya çıkmıştır.

SUMMARY

This research has conducted a survey on the views of the teachers of Physical Education and Sports working at the schools bound to Turkish Republic National Education Ministry on Folk Dances.

The research has been realized with 130 male, 48 female total 178 volunteer Physical Education and Sports teachers. Data of the research has been concluded via Scale of Attitude to Folk Dances improved by Yoncalık (2007). The Scale consists of twelve titles and two subtitles. During the analyses of data set Frequency Charts, Reliability and Validity Analyses, Kaiser-Meyer-Olkin Sample Competence criterion, Barlett Test, Factor Analyses, Correlation Analyses, Independent Sample T Test, Unidimensional ANOVA and Tukey tests have been used.

The teachers of Physical Education and Sports have commonly opined that Folk Dances are supportive to social and physical development, joyfull facilities during which sports meets rhythm; besides, that rhythmic movement skills are important for sporty success. It has been determined that there are meaningful differences among teachers who are at different ages and their affective attitudes. The teachers that are elderly express more positive attitudes to Folk Dances compared to the younger group. The attitudes of the group whose expertise are net sports are more negative compared to the group whose expertise are team sports, individual sports and folk dances.

As a result; it has been that the interest to folk dances is low among younger teachers and participants dealing with net sports, on contrary high among the teachers that are elderly and whose expertises are individual sports.

ÖNSÖZ

Kültürümüzü yaşatmamızda en önemli faktörlerden biri olan halk oyunlarına dikkat çekmeye çalıştığım ve Atatürk'ün "Öğretmenler! Yeni nesil sizlerin eseri olacaktır." sözünden yola çıkarak Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin ilgisini araştırdığım bu çalışmada:

Yüksek Lisans sürecinde ve her konuda desteğini hiç esirgemeyen danışmanım Doç. Dr. Fahri AKÇAKOYUN' a,

Tez yazım sürecinde sağladığı katkılardan dolayı, akademik çalışkanlığımı örnek aldığım Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Spor Yöneticiliği Bölüm Başkanı Yrd. Doç. Dr. İlhan ADILOĞULLARI' na,

Yüksek lisans yapmam konusunda beni destekleyen Doç. Dr. Adnan ÇEVİK ve Manisa Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürü Yrd. Doç. Dr. Savaş DUMAN' a,

Yüksek lisans eğitimim esnasında emekleri geçen tüm öğretim üyelerine,

Sevgili anneme ve her zaman yanımda olan eşim Sinem ULUÇ' a teşekkür ederim.

Ender Ali ULUÇ

İçindekiler

1.GİRİŞ	1
1.1. Problem	1
1.2. Alt Problemler	1
1.3. Hipotezler	1
1.4. Varsayımlar	2
1.5. Amaç ve Önem	3
2.KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR	4
2.1. Folklorun Tanımı:	4
2.2. Halk Oyunlarının Tanımı	5
2.3. Halk Oyunlarının Konusu	6
2.4. Halk Oyunlarının Genel Nitelikleri	7
2.5. Halk Oyunlarının Doğuşu ve Türkiye’deki Gelişimi	8
3. GEREÇ VE YÖNTEM	16
3.1. Araştırmanın Modeli	16
3.2. Evren ve Örneklem.....	16
3.3. Verilerin Toplanması.....	16
3.3.1. Halk danslarına yönelik tutum ölçeği.....	16
3.4. Araştırmada Kullanılan İstatistiksel Teknikler.....	17
3.5. Araştırma Hipotezleri.....	17
3.6. Veri Setine İlişkin Faktör Analizi	18
4. BULGULAR VE YORUM.....	22
4.1. Kişisel Bilgi Analizleri.....	22
4.1.1. Yaş dağılımları	22
4.1.2. Cinsiyet dağılımları	23
4.1.3. Çalışma süresi dağılımı	23
4.1.4. Lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı	24
4.1.5. Lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı (gruplandırılmış).....	25
4.2. Ölçeğe İlişkin Betimleyici İstatistikler.....	27
4.3. Alt Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi.....	28
4.4. Karşılaştırmalar	29
4.4.1. Yaşa ilişkin karşılaştırmalar	29
4.4.2. Cinsiyete ilişkin karşılaştırmalar	30

4.4.3. Mesleki çalışma süresine ilişkin karşılaştırmalar	30
5. TARTIŞMA SONUÇ	33
6.KAYNAKÇA	36
EKLER.....	38

1.GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, alt problemleri, amacı, önemi, sayıtları, sınırlılıkları, tanımlar ve kısaltmalar yer almaktadır.

1.1. Problem

Güneydoğu Anadolu illerinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve orta öğretim kurumlarında görev yapmakta olan Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin halk oyunlarına yönelik tutumları nasıldır.

1.2. Alt Problemler

- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin cinsiyetleri açısından halk oyunlarına yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin yaşları açısından halk oyunlarına yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin kıdemleri açısından halk oyunlarına yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?
- Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin branşları açısından halk oyunlarına yönelik tutumları arasında farklılık var mıdır?

1.3. Hipotezler

H1: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar yaşa göre farklılık göstermektedir.

H2: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar yaşa göre farklılık göstermektedir.

H3: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H4: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H5: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar meslekteki çalışma süresine göre farklılık göstermektedir.

H6: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar meslekteki çalışma süresine göre farklılık göstermektedir.

H7: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar uzmanlık alanına göre farklılık göstermektedir.

H8: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar uzmanlık alanına göre farklılık göstermektedir.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada aşağıdaki temel varsayımlardan yola çıkılmıştır:

- a) Araştırmada alınan örneklemin evrenin tüm özelliklerini taşıdığı ve evreni yeterli oranda temsil etmektedir.
- b) rneklem grubunun ölçeğe verdikleri yanıtlar gerçeği yansıtmaktadır.
- c) Ulaşılan veri kaynakları araştırmanın gerçekçi sonuçlara ulaşması için yeterlidir.

1.5. Amaç ve Önem

Bu çalışma ile Güneydoğu Anadolu Bölgesinde T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapmakta olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin halk oyunları hakkındaki görüşlerine ulaşılması amaçlanmıştır. Elde edilecek sonuçların yapılması muhtemel çalışmalara katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.KONU İLE İLGİLİ LİTERATÜR

2.1. Folklorun Tanımı:

“Folklor” terimi ilk olarak 1846 yılında, İngiliz William J. Thoms (1803-1885) tarafından kullanılmıştır. Thoms, “Athenaeum” adlı dergide yayımlanan bir mektubunda, dergi yöneticilerine halk edebiyatı ve halk antikileri konularındaki ürünleri inceleyecek bilim dalına ad olarak “Folk-lore” terimini kullanmalarını önermiştir. Sözcüğün kökeni folk=halk, lore=bilim'den gelmektedir ve anlamı da “halkbilim” demektir (Örnek, 2000).

Folklor kavramını karşılayan “halk bilgisi” teriminde sözü edilen “halk”, aynı dili konuşan, benzer yaşama alışkanlıkları sürdüren, gelenek ve göreneklerle birbirine bağlı, ilişkileri birincil, ortak bir tarihi olan, homojen toplum kesimidir. Yine “Halk Bilgisi” terimindeki “bilgi” ise, toplum denilen varlığın zaman içerisinde çevresindeki eşya ve nesnelere olan ilişkilerinden doğan, anonim karakterli, maddi ve manevi hayatı çevreleyen, her türlü yaratılmış ve sistemleştirilmiş kurumlardır (Çobanoğlu, 1999).

Bir toplumun sosyolojik, psikolojik, tarihi, medeni ve manevi değerlerini içiren ve kısaca “halk bilimi” olarak tanımlanan folklor, halkın karakteristik özelliklerini yansıtmada, yönel bir ayna görevi görür. Bu itibarıyla folklor, kültürel varlığın en önemli öğelerinden birini teşkil eder (Şenel, 1982, Akt; Doğan, 2011).

Folklorun amacı, insanların binlerce yıldan beri biriktirip getirdiği ve onların yaşantılarını sürdüren, bugün de halk kesimleri arasında yaşayan bilgileri araştırmak, inceleyip değerlendirdikten sonra, bölgesel alt kültürlerden ulusal kültüre öğeler aktarmak suretiyle onları kuvvetlendirmek ve dolayısıyla insanlık kültürüne katkıda bulunmaktır (Baykurt, 1976, Akt; Doğan, 2011).

Bir başka ifadeyle belirtmek gerekirse folklor, bir toplumun halk kültürüne ait gerek maddi, gerekse manevi kültürlerini araştırıp usulüne göre tespit ederek, bunlarla ilgili olarak genel sonuç ve kurallara varmak amacını taşımaktadır (Çobanoğlu, 1999).

2.2. Halk Oyunlarının Tanımı

Her sanat dalında olduğu gibi halk oyunları da insanı anlatır. Bu nedenle halk oyunlarının altında, kaynağı unutulmuş gizli, derin bir anlam yaşadığına inanılmaktadır. İnsanlar düşüncelerini, duygularını inanış ve felsefelerini oyunlarla dile getirmektedir. Bu nedenle halk oyunları, bütün ulusların kültürlerinde önemli bir yere sahiptir (Eroğlu, 1988, Akt; Doğan, 2011).

Halk oyunları, tanımlanmaya çalışılan halkın yaşam biçiminden, doğumundan ölümüne kadar olan yaşamının her döneminde yarattığı maddi ve manevi öğelerden kaynaklanmaktadır. İnsanın kendisiyle ve doğayla olan ilişkileri halk oyunlarında belirgin bir biçimde görülür. Toplum yapısındaki farklılık, sosyoekonomik etkenler, doğa ve iklim koşulları, halk oyunlarının biçimlerini farklılaştırır (Terzioğlu, 1999).

Eroğlu (1999) halk oyunlarını; “ait olduğu toplumun kültür değerlerini yansıtan; bir olayı, bir sevinci, bir üzüntüyü ifade eden; kökeni din ve büyü ile ilgili olan; müzikli olarak, tek kişi veya gruplar halinde icra edilen; ölçülü, düzenli hareketler bütünü” olarak ifade etmektedir (Eroğlu, 1999).

Halk oyunu, hareket ve müzik olmak üzere iki ayrı öğeden oluşmuş bir bütündür. Düzgün ve birbirine benzeyen ritmik hareketlerin uyumlu bir biçimde ortaya konulmasından oluşan oyun, nadiren müzik eşliği olmaksızın, belli bir ritme bağlı olarak da meydana gelebilir. Hareket, bir bütün olarak temelini ayaktan başlatmak üzere, vücut ve kollara kadar uzanır. Vücut bölümlerinin uyumlu hareketleri kadar, grubun uyumlu hareketleri de estetiği yaratır. Hatta bazen bir duruş, bir bakış bile estetik ifadedir. Musiki de estetiğin sesle ifadesi ve desteklenmesidir (Eğilmez, 2006).

Demirsipahi (1975) halk oyunları ile ilgili olarak; “Ulusal müziğimizin bünyesine göre bir oyun kuran kişilere, adları bilinmeyen halk sanatçılarının kurgularına dayalı düzenlilik (ritim) kurallarına bağlı olarak müzik eşliğinde yapılan tartımlı hareketlere oyun denir. Oyunlar bir ulusun duygu ve düşüncelerine dayalı ise, ulusal oyun (Halk Oyunları, Milli Oyun) adını kazanırlar” tanımlamasını yapmaktadır (Demirsipahi, 1975, Akt; Doğan, 2011).

İlkel toplumlardan bu yana insanlar, hayat biçimlerini, duygu ve düşüncelerini, çalgı ya da çalgılardan çıkan seslerle yaptıkları hareketleri uyumlu bir biçimde birleştirerek anlatmışlardır. Modern toplumlarda ise halk oyunları, geçmişe özgü kültür değerleri olarak görülmektedir (Avşar, 1984).

Kısaca, kavram olarak halk oyunu, göze ve kulağa hoş gelecek şekilde düzenlenmiş, ölçülü ve dengeli hareket yoluyla, estetik bir etki ve heyecan yaratan, çoğunlukla ses birimlerinden meydana gelen, halk müziğiyle desteklenmiş, hareket ve müzik bütünleşmesidir (Öngel, 1992).

2.3. Halk Oyunlarının Konusu

Halk oyunlarımızda genellikle insan-tabiat, insan-hayvan, toplumsal ilişkiler ve üretim ilişkilerinin konu edildiği görülmektedir. Anadolu insanı coğrafi şartlardan etkilenmiş ve oyunlarında yağmur-kar-dolu olaylarını, deniz veya göl ile ilgili yaşantılarını, mücadelelerini, sevdiği yaylalarını, dağlarını, ovalarını konu etmiştir. Kimi zaman da coğrafi yer adını halk oyununa ad olarak vermiştir. Yaylaya göç olayının bıraktığı derin izleri oyunlarında sergilemektedir. Coğrafi şartlar ya da tabiat olaylarının dışında gökkuşağının yedi renginden olan ana renkler, kırmızı, yeşil ve mavi oyunlarımızda da kullanılmaktadır. Göğün rengini kıyafetlerine, oyununa, kilime yansıtmıştır. Yine sebze, çiçek, ağaç ve meyve adlarından benzetmeler halk oyunlarımızda da sıkça kullanılmaktadır (Şenol, 1992).

2.4. Halk Oyunlarının Genel Nitelikleri

Halk oyunu olarak nitelendirilen danslar, gelişimin bütün dönemlerinde çok işlevli olma özelliğini korumuştur. Günümüzde halk oyunları, kökenindeki anlam ve işlevden çok farklı bir biçimde gerçekleştirilmesine rağmen, yine de izler kitlede ortak duygu yaratması anlamında, önemli bir işleve sahiptir. Tören ve açılışların vazgeçilmez, en renkli bölümünü oluşturur (Eğilmez, 2006).

Halk oyunları, bireylerin sosyal güdülerini kapsamında ele alınabilecek, eğlence gereksinimini karşılamaktadır. Halk oyunlarının oynandığı ortamlar, diğer öğelerin yanı sıra eğlenceye yöneliktir. Oyuncular ve izleyiciler, oyun ortamında bir araya gelmektedir. Oynayanın bedensel devinimden aldığı zevk, ezgi ve ritmin büyüleyici etkisi ile doruğa çıkmaktadır. İnsan bedeninin devinimi ile oluşan estetik, oyunu izleyenlere de en az oynayanlar kadar zevk vermektedir (Artun, 2009).

Halk oyunlarının arka planını oluşturan en öncelikli ve belirgin niteliği, belli ve yaşayan bir topluma ait olmasıdır. Bu nedenle halk oyunlarının yapısını oluşturan niteleyici ses armonilerinden oluşan melodilerin ve hareket serilerinin, özgün ve karakteristik özelliklere dayanan, estetik kimliği, toplumun genelinin kabulüne dayanıyor olması gerekir. Göze ve kulağa hitap ederken ulusal renklerin vurgulayıcı yapısını taşıma zorunluluğu, kültürel bir değer niteliği taşıma mecburiyetini de beraberinde getirir. Çünkü bu değerler, zaman sürecinde toplumun kendini ifade etme ihtiyacı olarak ortaya çıkmış, sosyalleşen insanla birlikte gelişerek günümüze ulaşmıştır. Obje ve olayları algılama ve hareketle ifade etme arzusu, ulusal bir hareket alfabesi ve ses düzenini oluştururken, toplumca tanımlanan, tanınan ve karakterize edilen bir simge olmalarını da zorunlu kılmıştır. Bu nedenle halk oyunları belli bir topluma ait, görsel ve estetik anlamda sahne sanatı olarak da toplumun kabulüne dayanan, ulusal değerde kimlik taşıyan müzik ve hareket formlarından oluşan bir sanat dalıdır (Öngel, 1992).

Halk oyunları, yalnız bizde değil, bütün milletlerin günlük hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Kaynaklar incelendiğinde, oyunun yalnız dinsel törenlerden toplum ve

kişi hayatına girmekle kalmadığı, sanatın ve kültürün yaratıcısı olarak görev yaptığı da görülecektir (Ay, 1999).

Halk oyunları bölgelere göre farklı karakterler göstermektedir. Oyunların ezgi, ritim, hareket, estetik, kıyafet, mizansen, jest ve mimikleri değişiktir. Bununla birlikte, halk oyunlarımızın en önemli özellikleri şunlardır:

- Halk oyunlarımız doğal ve içten geldiği gibi oynanır; zorlama, yapmacıklık yoktur.

- Oyunlarımızın bazılarında görülen sertlik, aslında kıvraklık, hızlilik ve dinamiktir.

- Oyunlarımızda hareket, ritim ve ezgi bir bütün halindedir. Bundan dolayı oyunlar canlı, heyecan verici ve etkileyicidir.

- Oyuncu, duyarlılığını oyuna olduğu gibi katar,

- Toplu oyunların müzikleri genellikle vokal ya da enstrümantaldir. Bazı oyunlar sadece türkölü oynanır ki bu oyunların çoğu kadın oyunlarıdır (Ay, 1999).

2.5. Halk Oyunlarının Doğuşu ve Türkiye'deki Gelişimi

Bugün halk oyunları diye adlandırdığımız dansların ilk ortaya çıkışı, insanların henüz yeni yeni topluluk olarak yaşamaya başladığı dönemlere kadar dayanmaktadır (Levent, 1987, s.9-11)

Halk oyunlarının kökeni ilk insana kadar uzanır ve büyüye dayanır. İkel dönemlerde ava çıkmadan önce yapılan toplu dans, topluluğun güven duygusunu artırmakta ve ona, avına karşı üstünlük duygusu vermektedir. Bu ilkel oyunlarda oyuncular, ellerini çırparak, ayaklarını yere vurarak, bir ahenk bulmuşlardır. İkel

insanların topluluk halinde yaşaması ve kendilerini yöneten bir takım sihirli güçlere tapmaya başlaması, ilk dansın doğuşuna neden olmuştur (Artun, 2009).

İlk insan, duygularını, düşüncelerini anlatabilmek için doğada bulunan canlıları çeşitli mimik ve hareketlerle taklit ederek, anlatmaya çalışmıştır. Bu mimik ve hareketler zaman içerisinde seyirlik oyun niteliği kazanmıştır. Halk oyunlarının eskiliği tarih öncesine kadar dayanmaktadır. İnsan, doğadan çeşitli şekillerde etkilenmiştir ve bu etkilenmelerini oyun ve inanç öğelerine katmıştır. İlkel av törenlerinde görülen büyü, maske ve dansta gelişen oyun veya doğumda, erginleme törenlerinde, evlenmede ve ölümdede dinsel ve büyüsel özlü danslar aslında halk oyunların ilkel insanla başladığı görüşünü desteklemektedir (Çakır, 1987).

İlk insanların yaptıkları danslarının önde gelen amacı dinsel ve büyüsel dir. İlkelerde dans, dinsel ve büyüsel amaçla ele alınıp hayatın tüm önemli dönüşüm törenlerine mutlaka girmiştir. Doğumda, erginleme törenlerinde, evlenme, ölüm törenleri ile savaşla, avla, totemle, bollukla ve mitlerle ilgili günlerine dansın eşlik ettiğini görüyoruz (Örnek, 1971, Akt; Doğan, 2011).

Halk oyunlarımızın çok eski ve güçlü bir tarihi geçmişi vardır. Türk milleti, halk sanatlarının zenginliği ve çeşitliliği bakımından tükenmez bir hazinedir. Asya Türklerini, birlikte yaşamaya önemli ölçüde değer veren, örf, adet ve törelerine bağlı ve yaratıcı karakteristik özelliğe sahip insanlar olarak görüyoruz. Tarihte ilk Türk uygarlıklarından, Şamanların, Hunların, Oğuzların günümüze kadar uzanan belgelerinden, geleneklerine bağlı olarak yapılan törenlerinin en önemli kısmını, halk oyunlarının oluşturduğunu anlamaktayız (Öngel, 1992).

Türklerde halk oyunlarının doğuşu ise, Orta Asya'ya kadar uzanmaktadır. Orta Asya'da yaşayan atalarımız; birlikte yaşamaya önemli ölçüde değer veren, törelerine bağlı ve yaratıcı insanlar olarak görülmektedir. Tarihte ilk Türk uygarlıklarından, Şamanların, Hunların, Oğuzların günümüze uzanan belgelerinden, dansa büyük ilgi duydukları ve önem verdikleri anlaşılmaktadır (Gazimihal, 1975, Akt; Doğan, 2011).

Davulun halay gibi sıra oyunlarında coşturuculuğuna dair yazı, Asya'dan Hunlar için yazılmıştır. Hun Beyi, memleketine gönderdiği mektupta Hunların adetlerinden manzum şekilde şöyle söz etmiştir.

“Davulu her gece durmaz döverler,

Ta güneşler doğana dek dönerler” (Gazimihal, 1975, s. 386-394, Akt; Doğan, 2011).

Bu mektup, Türklerin sıra oyunlarını, davul eşliğinde kendi çevrelerinde dönerek güneşin doğuşuna kadar durmadan oynadıklarını açıklayan bir belgedir. Ayrıca Hunların ateş etrafında halkalanarak oynadıkları da bilinmektedir (Gazimihal, 1975, s. 386-394, Akt; Doğan, 2011).

Anadolu'da yaşayan Türk Uygarlıkları'nda da, Asya'dan getirilen geniş kültür birikimlerine ve eski Anadolu uygarlıklarının kltrrnlerinin sentezi ile oluşan halk oyunlarına rastlanmaktadır. Anadolu'nunzerinde yüzyıllardır büyük medeniyetlerin kurulması, yaşaması, gelişmesi, doğu ve batı kültürlerinin geçişini sağlayan bir köprü durumunda olması, Anadolu'nun zengin ve olağanüstü bir kültürel yapıya sahip olmasına neden olmuştur. Türklerde oyunlar savaş araçlarıyla, kılıçlarla, mumlarla, kutsal sayılan araçlar ile kutsal amaçlar için yapılırdı. Günümüz halk oyunlarında da bunların kalıntıları bulunmaktadır. Asil ve güzel duyguların mertlik ve yiğitlik heyecanlarının hareketlerle ifade edilmesi ise Türk boylarında vücut bulmuştur. Bugün pek az değişikliğe uğrayan oyunlarımız, görüldüğü gibi oldukça köklü bir geçmişe dayanmaktadır (And, 2002).

Halk oyunları, oynandığı yöre halkının kltrelzelliklerini yansıtığına ve insanların yaşam biçimlerinin bir aynası olduğuna göre, kltrelzelliklerinin çeşitliliği halk oyunlarına da yansımaktadır. Ancak bu kadar engin bir tarihe sahip olan Türk halk oyunları, bilimsel bir konu olarak görülmediği için 1920 tarihlerine kadar kendi mahali dışına çıkamamıştır. Buna ulaşım ve iletişim araçlarının kısıtlı olması gibi nedenler de

eklenerek, yöreler diğer yörelerin halk oyunları hakkında bilgi sahibi olamamış ve sadece kendi yörelerinin oyunlarını oynamakla yetinmişlerdir.

Türkiye’de halk dansları hakkında ilk yazı 1900 yılında Rıza Tevfik Bölükbaşı tarafından yazılmıştır. “Ne-Sal-i Afiyet Salname-i Tıbbi” adlı bir tıp yıllığında yayımlanan ve “Raks” başlığını taşıyan bu yazıda halk dansları üzerinde bugün bile geçerliliğini kaybetmeyen hususlara değinilmiş, önemi azımsanmayacak bilgilere yer verilmiştir. Bu yazı, Türkiye’deki halk dansı çalışmalarının başlangıcı olarak kabul edilebilir (Baykurt, 1976, Akt; Doğan, 2011).

1923’te Cumhuriyet’in ilanından sonra da halk bilimlerine ve oyunlara ilgi gösterilmeye başlanmış ve folklor ile ilgili ilk resmi kuruluş olarak İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi’ne bağlı “Türkiyyat Enstitüsü” açılmıştır. Enstitü Fuat Köprülü’nün başkanlığında kurulmuş; ancak 1926 yılından sonra sağlıklı bir biçimde faaliyetlerine başlayarak, folklor araştırmalarına temel oluşturmuştur.

Halk oyunlarının eğitim kurumlarımızın çalışma alanına girmesindeki öncü çalışma ise, uzun yıllar Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü’nde öğretmenlik ve yöneticilik yapmış Zehra Alagöz ve arkadaşlarının çabalarıyla gerçekleşmiştir (Toygaz, 1988, s. 78-80).

1940 senesi halk oyunlarının Türkiye’deki sergileniş biçiminde önemli bir dönüm noktası olmuştur. 19 Mayıs kutlamalarında Gazi Eğitim Enstitüsü’nde okuyan bir grup öğrenci Sivas, Erzurum ve Çorum’dan değişik oyunları geniş bir izleyici topluluğuna sunmuşlardır. O dönemde Enstitü’de öğretmenlik ve yöneticilik yapan Zehra Alagöz’ün aktardığına göre, bu uygulama belli bir eğitim süreci sonucu oluşmuştur. Alagöz, bu süreçten şu şekilde bahsetmektedir:

“İsveç, Stockholm Kraliyet Beden Eğitimi Enstitüsü’nde tahsilimi tamamlayıp 1923 yılında memlekete dönmeden önce, Beden Eğitimi çalışmalarını görmek ve onlara katılmak üzere gittiğim Finlandiya, Norveç, Danimarka’ da, ayrıca İsveç’te, halk

danslarına verilen önemi müşahede etmiştim. Daha sonra katıldığım Beden Eğitimi Kongreleri aynı müşahedeyi takviye etti. Nihayet 1939 İsveç, Linyad dönüşü, sahada uygulanan halk danslarını gördükten sonra bizim 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramlarında, çok zengin halk danslarımızı programa almanın lüzum ve faydası üzerinde durdum. Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Şubesi'nde, Şube şefi hocamız Nizamettin Kırşan, Öğretim Üyeleri Cemal Alpman, rahmetli Hasan Örengil, Cevdet Arun, Pakize Gökay'a düşüncemi teklif ettim. Karar verdik ve Erzurum Barları, Sivas Halayı, Çorum Halayı gibi halk danslarını öğrencilerimize öğretmek için buralardan öğretmen getirdik. Davul-zurna refakatini temin ettik... Enstitüde yapılan hazırlık çalışmalarından sonra, öğretim üyelerinin de katıldığı ilk halk dansları gösterisi 19 Mayıs 1940'da sahada gerçekleşti, uygulandı. Ondan sonra bu dansları öğrenen öğrencilerimiz Beden Eğitimi Öğretmeni olarak gittikleri yerlerde, o zamanın Köy Enstitülerinde öğrendiklerine yenilerini katarak çalıştılar ve böylece halk danslarımız 19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramı Programlarına yerleşti" (Toygar, 1988, s. 78-80).

Gazi Eğitim Enstitüsü öğrencilerinin bu gösterisi halk oyunlarının uygulanmasına önemli bir yenilik getirmiştir. Yeni olan, bu oyunların, ait oldukları yöreden olmayan kişiler tarafından toplu halde sunulmasıdır (Toygar, 1988, s. 78-80).

Halk oyunları konusunda ülkemizde gerçekleşen önemli bir olay 1929 yılında bir bölgemize ait dansların filmle saptanmasıdır. "İstanbul Belediyesi Konservatuvarı" adına halk müziği derlemek üzere, Yusuf Ziya Demircioğlu, Mahmut Ragıp Gazimihal, Ferruh Arsunar ve Abdülkadir İnan'dan kurulu bir ekip, aralarında bulunan bir sinema operatörü aracılığı ile Trabzon, Rize, Erzincan ve Erzurum halk danslarını filmle saptamıştır. Bu olay, ileriye iyi gören aydın folklorcularımızın önemli bir başarısı olarak görülmelidir (Baykurt, 1988, Akt; Doğan).

Bu dönemin en önemli olaylarından biri de Atatürk'ün 19 Şubat 1932 yılında kurduğu "Halkevleri" dir. O zamana kadar yapılan çalışmalar dağınık bir biçimdeyken, halkevlerinin kurulmasıyla beraber halk oyunlarımız belli bir disipline alınmış ve teorik çalışmalara başlanmıştır. Bu çalışmalar zamanla bütün illere yayılmıştır. Bütün illerde halk oyunları ile ilgili topluluklar kurulmuş, derlemeler yapılmıştır (Çakır, 1987).

Atatürk, bir yandan halk oyunlarını derletirken, bir yandan da bu oyunların Türk Ocaklarında ve 1932’de kurulan Halkevlerindeki halk oyunları ekiplerince oynanarak yaşatılmasını sağlamıştır (Cunbur, 1973, Akt; Doğan, 2011).

Atatürk’ün, Kurtuluş Savaşı’nda zeybeklerin Batı Anadolu’daki kahramanlıkları nedeniyle zeybek oyunlarına karşı özel bir sevgisi vardır. Babinger, Fransızca İslam Ansiklopedisi’nin “Zeybek” maddesinde Atatürk’ün zeybek oyunlarına karşı duyduğu ilgiyi anlatırken, zeybek oyunlarının Türklerin milli oyunu olarak kadın-erkek, yurdun dört bir yanında oynanmasını arzu ettiğini belirtmiştir. Atatürk, kadın-erkek eşitliğini sağlarken, kadının her alanda erkeğinin yanında olmasını uygun görmektedir (Tan, 2000).

Atatürk’ün halk oyunlarına karşı olan ilgi ve sevgisinin birçok örneği vardır. Daha önceleri “Ağır Bar” adıyla bilinen Artvin barının adı “Atabarı” olarak değiştirilmiştir. 1936’daki “Balkan Festivali” nde, festivale davet edilen ekipler arasında Artvin ekibi de yer almıştır. Festivali takip eden Atatürk, Artvin Barı’nı çok beğenmiş, cebinden mendilini çıkarıp bar başına geçmiştir. Gençlerle barı oynadıktan sonra yerine otururken: “Bu bar benim çok hoşuma gitti, bu barın adı bundan sonra ‘Ata Barı’ olsun” demiştir. Artvin barının adı da o günden sonra “Atabarı” olarak söylenir olmuştur (Sakaoğlu, 1990).

Halk oyunları, bugün olduğu gibi, Atatürk döneminde de milli bayramlarda mutlaka yer almıştır. Özellikle, Cumhuriyet bayramlarında yurdun dört bir yanından gelmiş halk oyunları ekipleri, Ankara’nın meydanlarında, Türk Ocağı ve Halkevleri sahnelerinde büyük gösteriler yapmışlardır. Cumhuriyet’in 10. Kuruluş yıldönümünde (1933), Ankara’nın sokak ve meydanları davul zurna sesleriyle dolmuş ve unutulmaz günler yaşanmıştır (Tan, 2000).

Halkevleri çalışmalarını sürdürürken, 1939 yılından sonra Halk Bilimi çalışmaları üniversitelerimize girmiş, Dil Tarih ve Coğrafya Fakültesi’nde “Halk Edebiyatı ve Folklor” adı altında Pertev Naili Boratav tarafından okutulan dersin 1949 yılında kürsüsü açılmıştır. 1940 yılında Muzaffer Sarısözen’in yönetimini yaptığı Halk

Oyunları Topluluğu (mahalli) ilk olarak yurt dışına (İtalya ve İspanya'ya) çıkmıştır (Baykurt, 1976, Akt; Doğan, 2011).

Halk evlerinin bu çalışmaları 1944 yılında Köy Enstitüleri ve öğretmen okullarında da uygulanmaya başlamıştır. Böylece gençlere kendi öz kültürlerini yakından tanıma imkanı doğmuştur.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "Milli Folklor Enstitüsü" ise, 1966 yılında kurulmuştur ve bu suretle halk kültürü çalışmaları ilk kez devlet tarafından ele alınmıştır. Üniversitelerimizde bu enstitünün kurulmasıyla birlikte halk bilim kürsüleri kurulmuş ve konuya hizmet edecek birçok genç bilim adamı ve uzman yetiştirilmiştir. Aynı yıl içerisinde "Türk Folklor Kurumu" faaliyete geçmiş ve kendi bünyesinde öğretici yetiştiren bir "Halk Oyunları Okulu" açmıştır. Buradan çıkan öğrenciler, ilkokullardan başlayarak, lise ve dengi okullara kadar yayılmış olan halk oyunları öğretiminde bir çeşit öğretmenlik yapmaya başlamışlardır (Baykurt, 1976, Akt; Doğan, 2011).

Üniversite bünyesinde ilk müstakil "Halk Oyunları Bölümü" 1980'li yıllarda, İstanbul Teknik Üniversitesi "Türk Musiki Devlet Konservatuvarı" nda kurulmuştur. 1993 yılında ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne bağlı bir bilim dalı olan "Halkbilim", müstakil bölüm olunca, bünyesinde "Halk Oyunları Anabilim Dalı" kurulmuştur (Eroğlu, 1994).

1984 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi'nde Türk Musikisi Devlet Konservatuvarında "Türk Halk Oyunları Bölümü" açılmıştır. Daha sonraları Ege Üniversitesi'nde, Gaziantep Üniversitesi'nde, Sakarya Üniversitesi'nde, Devlet Türk Musikisi Konservatuvarı, Türk Halk Oyunları Bölümü kurulmuş ve halk oyunlarımız böylece üniversitelerimizin bünyesine girmiştir. Aynı yıl, Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Beden Eğitimi Spor ve İzcilik Dairesi Başkanlığı, ilk ve orta dereceli okullar ve dernekler arası yarışmalar, seminerler yapmaya başlamıştır (Ay, 1999).

Türk halk oyunları ile ilgili ilk bilimsel çalışmalar, Kültür Bakanlığı “Milli Folklor Araştırma Dairesi (MİFAD)” (1981) tarafından yapılmıştır. Yurt genelinde yapılan derlemeler bir "Folklor Arşivi" nde toplanmıştır. Önce "Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Başkanlığı" olarak adı değişen Daire, 1991 yılında "Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Genel Müdürlüğü" adını almış ve 2004 yılında Kültür ile Turizm Bakanlıklarının birleşmesinden sonra Araştırma ve Eğitim Genel Müdürlüğü'ne bağlı “Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı” adıyla halk biliminin diğer bilim dalları ile birlikte halk oyunlarının derleme, araştırma ve yayımlama çalışmalarını sürdürmektedir.

Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bünyesinde 2001 yılında “Türkiye Halk Oyunları Federasyonu” kurulmuştur. Kuruluşun amacı, kültürümüzün en önemli yaşayan değerlerinden, halk oyunlarının korunması, gelecek nesillere sağlıklı bir şekilde aktarılması, geniş kitlelere tanıtılıp, yayılması, halk oyunları alanında çeşitli kurum ve kuruluşların düzenlemiş olduğu yarışmalarda birlik ve beraberliğin sağlanması, yarışmalarda kural ve kriterlerin tek elden düzenlenmesi ve uygulanması, halk oyunları alanında teknik eleman (hakem/seçici kurul üyesi, antrenör) yetiştirilmesidir. Mevcut başkanlığını Sertaç Demirtaş'ın yaptığı bu kurum, halk oyunlarının yaşatılmasına ve kültürümüzün tanıtımına önemli katkılar sağlayarak, faaliyetlerini devam ettirmektedir.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, evren ve örneklem, ölçme araçları ve verilerin analizinde kullanılan istatistiksel tekniklere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, var olan durumu sorgulayan betimsel bir araştırmadır. Güneydoğu Anadolu Bölgesinde bulunan Batman, Diyarbakır, Bitlis, Mardin, Kilis, Şanlıurfa illerinde T. C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarında beden eğitimi v spor öğretmeni olarak görev yapan kadın ve erkek öğretmenlerin halk dansları hakkındaki görüşlerini tespit etmek amacıyla, ilişkisel tarama modeli biçiminde gerçekleştirilmiştir.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın örneklemini, Batman, Diyarbakır, Bitlis, Mardin, Kilis, Şanlıurfa illerinde T.C. Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ilk ve ortaöğretim kurumlarında görev yapan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenleridir. Evreni ise bu illerde görev yapan her yaştan 130'u erkek, 48'i bayan Beden Eğitimi Öğretmenleri oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Beden Eğitimi öğretmenlerinin halk dansları hakkındaki görüşleri Yoncalık (2007) tarafından geliştirilen ve geçerlilik güvenirlik çalışmaları yapılan ölçeğin tekrar yapılandırılan formu ile toplanmıştır.

3.3.1. Halk danslarına yönelik tutum ölçeği

Araştırmada Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin halk danslarına yönelik tutumlarını belirleyebilmek için amaçlar doğrultusunda Yoncalık'ın (2007) geliştirdiği likert tipi bir ölçek kullanılmıştır. Ölçek 2 alt boyuttan ve 12 maddeden oluşmaktadır.

Fakat bu ölçeğin birkaç maddesinde küçük değişiklikler yapılmış ve dört yeni madde daha eklenmiştir.

3.4. Araştırmada Kullanılan İstatistiksel Teknikler

Veri seti analizinde, frekans tabloları, güvenilirlik ve geçerlilik analizi, Kaiser-Meyer-Olkin örneklem yeterliliği ölçütü, Bartlett sınaması, faktör analizi, korelasyon analizi, bağımsız örneklem t testi, tek yönlü ANOVA ve Tukey testinden kullanılmıştır. Veriler SPSS 20.0 paket programında analiz edilmiştir.

3.5. Araştırma Hipotezleri

H₁: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar yaşa göre farklılık göstermektedir.

H₂: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar yaşa göre farklılık göstermektedir.

H₃: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H₄: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar cinsiyete göre farklılık göstermektedir.

H₅: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar meslekteki çalışma süresine göre farklılık göstermektedir.

H₆: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar meslekteki çalışma süresine göre farklılık göstermektedir.

H7: Halk dansları bilişsel boyutuna ilişkin tutumlar uzmanlık alanına göre farklılık göstermektedir.

H8: Halk dansları duyuşsal boyutuna ilişkin tutumlar uzmanlık alanına göre farklılık göstermektedir.

3.6. Veri Setine İlişkin Faktör Analizi

Faktör analizi aşamasından önce veri setine KMO ve Bartlett testleri uygulanmış ve veri seti ile örneklem büyüklüğünün faktör analizi işlemi için uygun olup olmadığı belirlenmiştir.

Tablo 1: Faktör Analizi

KMO	p
0,89	0,00

KMO değeri 0,89 olarak elde edilmiştir. Ölçeğin faktör analizi için çok iyi düzeyde uygun olduğu söylenebilir.

Tablo 2: Özdeğer İstatistiği

	Özdeğer istatistiği			Açıklanan varyans		
	Toplam	Varyans %	Birikimli %	Toplam	Varyans %	Birikimli %
1	5,69	47,49	47,49	5,00	41,71	41,71
2	1,24	10,35	57,84	1,93	16,13	57,84

Özdeğer istatistiği 1'den büyük olan 2 faktör söz konusudur. İlk faktör tek başına toplam varyansın %41,71 ini, ilk iki faktör birlikte toplam varyansın %57,84'ünü açıklamaktadır.

Bu tabloda önemli olan kısım faktör yükü sütunudur. Yani bir sorunun ait olduğu alt boyutla ne derece ilişkili olduğunu ifade eder. Örneğin Halk dansları gösterilerini seyretmekten hoşlanmam. Sorusunun duyuşsal alt boyutla ilişkisi yüksek düzeydedir. (0,83)

Tablo 3: Alt Boyutlar Tablosu			
Faktörler ve Değişkenler	F. Yükü	Varyans (%)	Öz Değerleri
Duyuşsal boyut		41,71	5,69
Halk dansları gösterilerini seyretmekten hoşlanmam.	0,83		
Halk danslarının her türlü sıkıcıdır.	0,82		
Halk dansları kursu almak istemem.	0,79		
Halk dansları eğlenceli bir şey değildir.	0,79		
Okullarda halk dansları öğretimi, beden eğitimi öğretmeninin işidir.	0,79		
Okullarda ayrıca bir halk dansları dersi olmalıdır.	0,74		
Halk dansları sporun ritimle bulunduğu keyifli bir etkinliktir.	0,70		
Halk dansları sportif bir aktivite değildir.	0,57		
Bilişsel boyut		16,13	1,24
Halk dansları, fiziksel gelişim için yararlıdır.	0,79		
Halk dansları, sosyal gelişim için yararlıdır.	0,77		
Halk dansları, bir fitness aktivitesidir.	0,42		
Ritmik hareket yeteneği, sportif başarı için önemlidir.	0,38		

Bu aşamadan sonra ölçeğe yönelik Cronbach's alfa güvenilirlik analizi gerçekleştirilmiştir.

- $0.00 < \text{alfa} < 0.40$ ise ölçek güvenilir değildir.
- $0.40 < \text{alfa} < 0.60$ ise güvenilirlik düşüktür.
- $0.60 < \text{alfa} < 0.80$ ise ölçek oldukça güvenilirdir.
- $0.80 < \text{alfa} < 1.00$ ise ölçek yüksek derecede güvenilirdir.

Ölçeğe yönelik gerçekleştirilen güvenilirlik analizi sonucunda test sonuçları aşağıdaki gibidir. (Olumsuz ifade içeren madde 4,8,9,11,12 'ye ters kodlama yapılmıştır)

	Madde sil. ölçek ort.	Madde sil. ölçek var.	Madde- toplam Kor.	Madde sil. α
Halk dansları, fiziksel gelişim için yararlıdır.	43,70	76,62	0,43	0,89
Halk dansları, bir fitness aktivitesidir.	44,25	72,48	0,40	0,89
Okullarda ayrıca bir halk dansları dersi olmalıdır.	44,51	61,78	0,74	0,87
Halk dansları sportif bir aktivite değildir.	44,25	68,76	0,60	0,88
Halk dansları, sosyal gelişim için yararlıdır.	43,44	78,93	0,23	0,89
Okullarda halk dansları öğretimi, beden eğitimi öğretmeninin işidir.	44,74	62,20	0,69	0,88
Ritmik hareket yeteneği, sportif başarı için önemlidir.	43,74	73,78	0,46	0,89

Halk dansları eğlenceli bir şey değildir.	44,15	67,64	0,72	0,87
Halk dansları gösterilerini seyretmekten hoşlanmam.	44,24	66,24	0,75	0,87
Halk dansları sporun ritimle bulunduğu keyifli bir etkinliktir.	44,13	68,92	0,67	0,88
Halk danslarının her türlü sıkıcıdır.	44,10	67,45	0,76	0,87
Halk dansları kursu almak istemem.	44,35	62,05	0,73	0,87

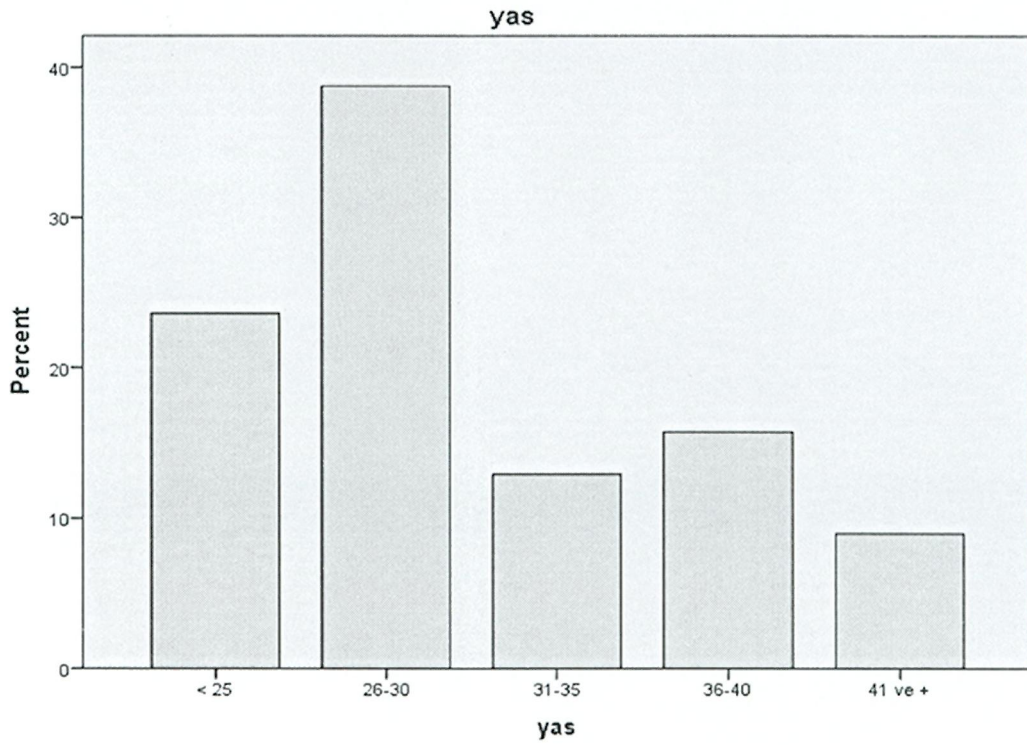
Yapılan güvenilirlik analizi sonucunda alfa değeri %89,9 olarak belirlenmiştir. Bu kritere göre ölçek yüksek düzeyde güvenilirdir. Madde toplam korelasyonları 0,23 ile 0,76 arasında değişmektedir.

4. BULGULAR VE YORUM

4.1. Kişisel Bilgi Analizleri

4.1.1. Yaş dağılımları

	f	%
< 25	42	23,6
26-30	69	38,8
31-35	23	12,9
36-40	28	15,7
41 ve +	16	9,0

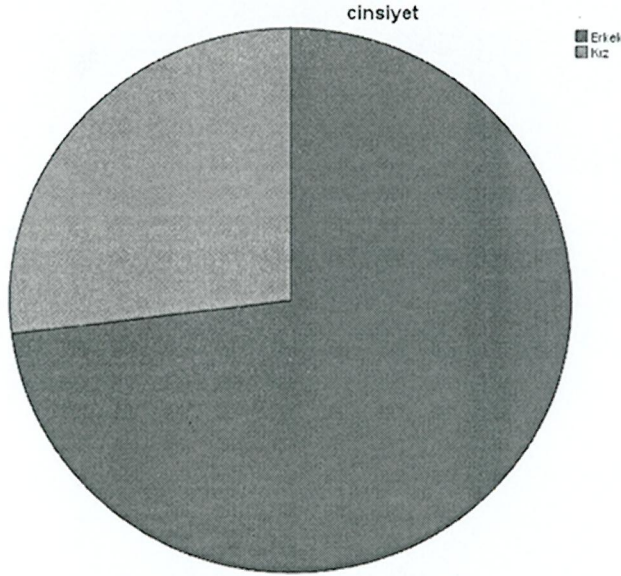

Grafik 1: Yaş Dağılımı

Katılımcıların %23,6'sı 25 yaşından küçük, %38,8'i 26-30'u, %12,9'u 31-35, %15,7'si 36-40 ve %9'u 41 ve üzeri yaş aralığındadır.

4.1.2. Cinsiyet dağılımları

	f	%
Erkek	130	73,0
Kız	48	27,0

Grafik 2: Cinsiyet Dağılımı

Araştırmada yer alan katılımcıların %73'ü erkek %27'si kadındır.

4.1.3. Çalışma süresi dağılımı

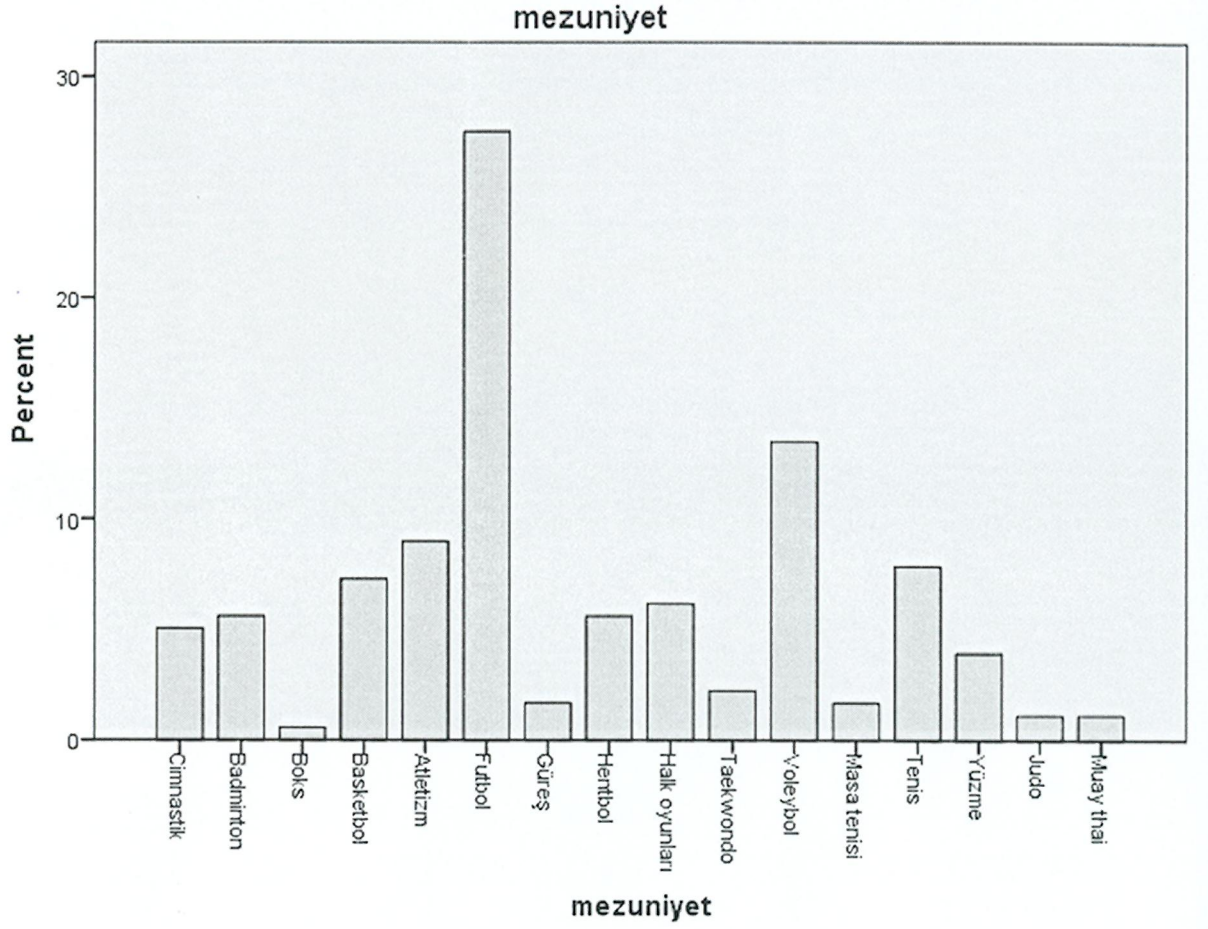
	f	%
1-3	68	38,2
4-6	45	25,3

7-9	24	13,5
10-12	12	6,7
13 yıl ve +	29	16,3

Katılımcılar mesleki çalışma süreleri bakımından incelendiğinde %38,2 si 1-3 yıl arası, %25,3'ü 4-6 yıl, %13,5'i 7-9 yıl, %6,7'si 10-12 yıl ve %16,3'ü 13 yıl ve üzeri çalışma süresine sahiptir.

4.1.4. Lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı

Tablo 8: Lisans Mezuniyet Alanı Dağılımı		
	f	%
Cimnastik	9	5,1
Badminton	10	5,6
Boks	1	0,6
Basketbol	13	7,3
Atletizm	16	9,0
Futbol	49	27,5
Güreş	3	1,7
Hentbol	10	5,6
Halk oyunları	11	6,2
Taekwondo	4	2,2
Voleybol	24	13,5
Masa tenisi	3	1,7
Tenis	14	7,9
Yüzme	7	3,9
Judo	2	1,1
Muay thai	2	1,1

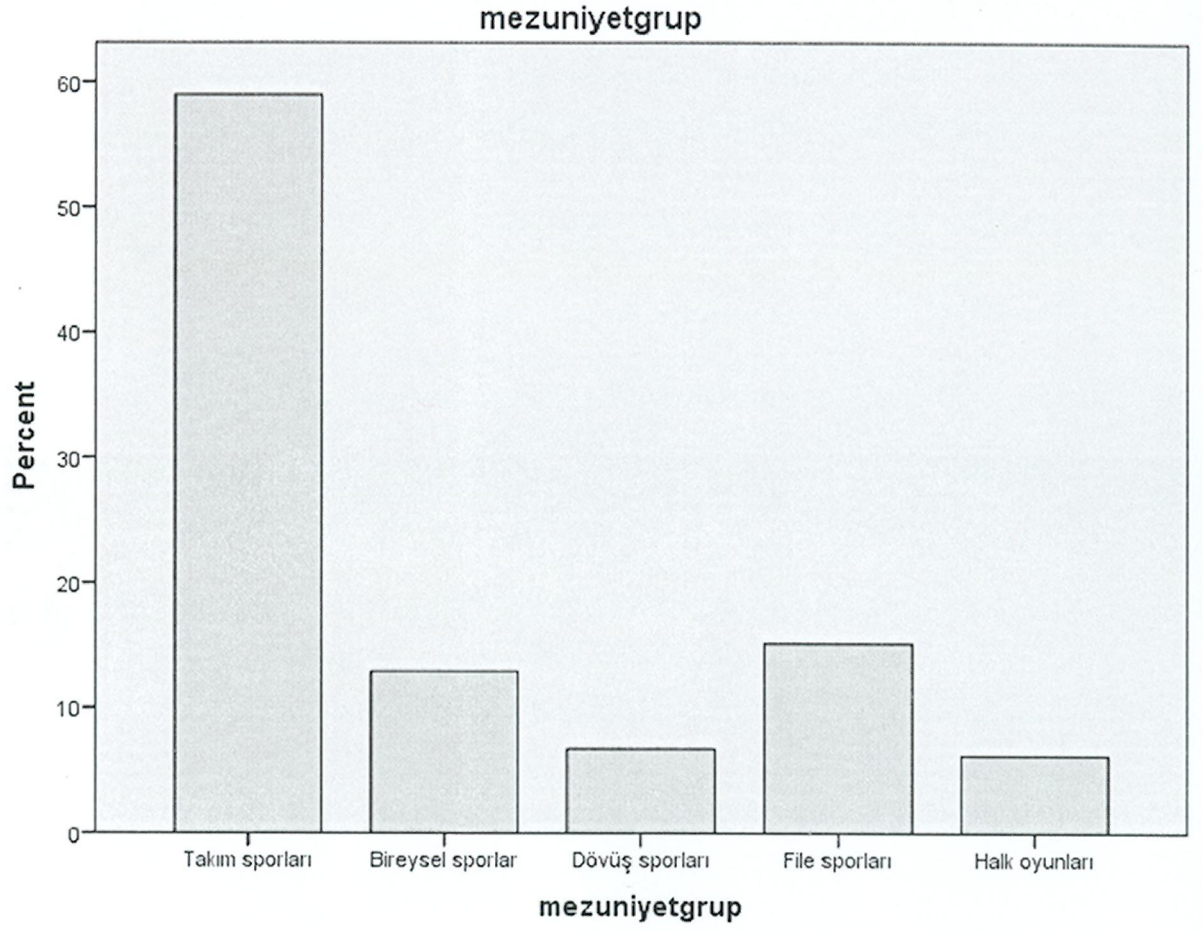

Grafik 3: Lisans Mezuniyet Alanı Dağılımları

Katılımcıların lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı yukarıdaki gibidir. %27,5'lik çoğunluğun uzmanlık alanı futbol olarak ortaya çıkmıştır.

4.1.5. Lisans mezuniyet uzmanlık alanı dağılımı (gruplandırılmış)

Tablo 8: Lisans Mezuniyet Alanı Dağılımı (Gruplandırılmış)		
	f	%
Takım sporları	105	59,0
Bireysel sporlar	23	12,9
Dövüş sporları	12	6,7
File sporları	27	15,2
Halk oyunları	11	6,2

Grafik 4: Lisans Mezuniyet Alanı Dağılımı (Gruplandırılmış)

Gruplandırılmış dağılım incelendiğinde %59 unun takım sporları, %12,9'unun bireysel sporlar, %6,7'sinin dövüş sporları, %15,2'sinin file sporları ve %6,2'sinin halk oyunları alanında uzmanlığa sahip oldukları görülmektedir.

4.2. Ölçeğe İlişkin Betimleyici İstatistikler

Tablo 10 : Ölçeğe İlişkin Betimleyici İstatistikler				
	Minimum	Maksimum	Ort.	SS.
Halk dansları, fiziksel gelişim için yararlıdır.	2,00	5,00	4,44	0,56
Halk dansları, bir fitness aktivitesidir.	1,00	5,00	3,89	1,08
Okullarda ayrıca bir halk dansları dersi olmalıdır.	1,00	5,00	3,63	1,47
Halk dansları sportif bir aktivite değildir.	1,00	5,00	2,10	1,12
Halk dansları, sosyal gelişim için yararlıdır.	3,00	5,00	4,70	0,48
Okullarda halk dansları öğretimi, beden eğitimi öğretmeninin işidir.	1,00	5,00	3,40	1,53
Ritmik hareket yeteneği, sportif başarı için önemlidir.	1,00	5,00	4,40	0,83
Halk dansları eğlenceli bir şey değildir.	1,00	5,00	2,00	1,04
Halk dansları gösterilerini seyretmekten hoşlanmam.	1,00	5,00	2,09	1,123
Halk dansları sporun ritimle bulunduğu keyifli bir etkinliktir.	1,00	5,00	4,01	1,00
Halk danslarının her türlü sıkıcıdır.	1,00	5,00	1,94	1,00
Halk dansları kursu almak istemem.	1,00	5,00	2,20	1,47

Ölçeğe ilişkin betimleyici istatistikler tablosu incelendiğinde katılımcıların en olumlu görüş belirttikleri yargılar;

- Halk dansları, sosyal gelişim için yararlıdır. (4,70)
- Halk dansları, fiziksel gelişim için yararlıdır. (4,44)

- Ritmik hareket yeteneği, sportif başarı için önemlidir. (4,40)
- Halk dansları sporun ritimle buluştuğu keyifli bir etkinliktir. (4,01)

Olarak belirlenirken en olumsuz görüş belirtilen yargılar ise:

- Halk danslarının her türlü s sıkıcıdır. (1,94)
- Halk dansları sportif bir aktivite değildir. (2,00)
- Halk dansları gösterilerini seyretmekten hoşlanmam. (2,09)
- Halk dansları kursu almak istemem. (2,20)
- Halk dansları sportif bir aktivite değildir. (2,10)

biçiminde ortaya çıkmıştır.

4.3. Alt Boyutlara İlişkin Korelasyon Analizi

		Duyuşsal	Bilişsel
Duyuşsal	r	1	0,59
	p		0,00
	N	178	178
Bilişsel	r	0,59	1
	p	0,00	
	N	178	178

Korelasyon analizi sonucunda halk danslarına ilişkin duyuşsal tutumlar ile bilişsel tutumlar arasında pozitif yönlü ve anlamlı bir ilişki olduğu belirlenmiştir. ($p < 0,05$). Buna göre duyuşsal tutumlar olumlu hale geldikçe bilişsel tutumlar da olumlu olarak etkilenmektedir. Söz konusu ilişki iki yönlü olarak geçerlidir.

4.4. Karşılaştırmalar

4.4.1. Yaşa ilişkin karşılaştırmalar

		N	Ort.	SS	F	p	Fark (Tukey)
Duyuşsal tutum	< 25	42	3,52	1,04	5,73	0,00	1-4 1-5 2-5
	26-30	69	3,68	0,88			
	31-35	23	3,85	1,00			
	36-40	28	4,23	0,94			
	41 ve +	16	4,59	0,29			
	Total	178	3,83	0,96			
Bilişsel Tutum	< 25	42	4,25	0,50	2,24	0,06	-
	26-30	69	4,32	0,43			
	31-35	23	4,40	0,54			
	36-40	28	4,41	0,56			
	41 ve +	16	4,65	0,35			
	Total	178	4,36	0,48			

Tek yönlü varyans analizi sonucunda bilişsel tutumların yaşa göre farklılık göstermediği, bunun yanında farklı yaş gruplarındaki katılımcılar arasında duyuşsal tutumları bakımından anlamlı bir farklılık olduğu belirlenmiştir. ($p < 0,05$)

Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda;

- 25 ve daha küçük yaş grubundaki katılımcıların duyuşsal alt boyutuna ilişkin tutumları, 36 yaş ve üzeri gruba göre daha olumsuzdur.
- 41 yaş ve üzeri yaş grubundaki katılımcıların duyuşsal alt boyutuna ilişkin tutumları, 30 yaş ve daha küçük gruba göre daha olumludur.

4.4.2. Cinsiyete ilişkin karşılaştırmalar

		N	Ort.	SS	t	p
Duyuşsal tutum	Erkek	130	3,86	1,00	0,62	0,53
	Kız	48	3,76	0,85		
Bilişsel tutum	Erkek	130	4,35	0,48	0,20	0,83
	Kız	48	4,37	0,49		

Bağımsız örnek t testi sonuçlarına göre kadın ve erkek katılımcılar arasında duyuşsal ve bilişsel tutumlar bakımından anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir. ($p > 0,05$)

4.4.3. Mesleki çalışma süresine ilişkin karşılaştırmalar

		N	Ort.	SS	F	p	Fark (Tukey)
Duyuşsal tutum	1-3	68	3,50	1,02	7,85	0,00	5-1 5-2 5-3
	4-6	45	3,75	0,85			
	7-9	24	3,88	0,85			
	10-12	12	4,21	0,77			
	13 yıl ve +	29	4,56	0,69			
	Total	178	3,83	0,96			
Bilişsel tutum	1-3	68	4,23	0,45	4,34	0,00	5-1
	4-6	45	4,36	0,46			
	7-9	24	4,29	0,57			
	10-12	12	4,60	0,36			
	13 yıl ve +	29	4,62	0,46			
	Total	178	4,36	0,48			

Tek yönlü varyans analizi sonucunda bilişsel ve duyuşsal tutumların çalışma süresine göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ($p < 0,05$)

- 13 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip katılımcıların bilişsel alt boyutuna ilişkin tutumları, çalışma süresi 1-3 yıl olan gruba göre daha olumludur.
- 3 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip katılımcıların duyuşsal alt boyutuna ilişkin tutumları, çalışma süresi 9 yıldan az olan gruba göre daha olumludur. Sonuçları elde edilmiştir.

4.4.4. Lisans uzmanlık alanına ilişkin karşılaştırmalar

Tablo 15: Lisans Uzmanlık Alanına İlişkin Karşılaştırmalar							
		N	Ort.	SS	F	p	Fark (Tukey)
Duyuşsal tutum	Takım sporları	105	3,84	1,00	7,01	0,00	4-1 4-2 4-5
	Bireysel sporlar	23	4,05	0,73			
	Dövüş sporları	12	3,64	1,14			
	File sporları	27	3,25	0,62			
	Halk oyunları	11	4,89	0,19			
	Total	178	3,83	0,96			
Bilişsel tutum	Takım sporları	105	4,35	0,50	5,00	0,00	5-1 5-2 5-3 5-4
	Bireysel sporlar	23	4,42	0,44			
	Dövüş sporları	12	4,16	0,46			
	File sporları	27	4,22	0,39			
	Halk oyunları	11	4,90	0,23			
	Total	178	4,36	0,48			

Bilişsel ve duyuşsal tutumlar uzmanlık alanına göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. ($p < 0,05$)

Tukey testi ile yapılan ikili karşılaştırmalar sonucunda aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir:

- Uzmanlık alanı file sporları olan grubun duyuşsal tutumları, uzmanlık alanı takım sporları, bireysel sporlar ve halk oyunları olan gruba göre daha olumsuzdur.
- Uzmanlık alanı halk oyunları olan grubun bilişsel tutumları, diğer tüm katılımcılara göre daha olumludur.

5. TARTIŞMA SONUÇ

Araştırma farklı branşlar ve farklı uzmanlık alanlarına sahip beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı tutumlarının incelenmesini amaçlamıştır. Araştırma Güney Doğu Anadolu Bölgesi sınırları içerisinde TC Milli Eğitimi Bakanlığı bünyesindeki okullarda görev yapan ve çalışmaya gönüllü katılım gösteren 178 Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ile gerçekleştirilmiştir.

Tablo-2 de ölçeğin alt boyutları arasında anlamlı pozitif yönde bir korelasyon vardır. Katılımcıların bilişsel tutum ortalamaları arttıkça, duyuşsal tutum ortalamalarının artacağı görülmektedir. Ölçeğin alt boyutları arasındaki ilişkinin ölçeğin çalışması anlamında olumlu olduğu söylenebilir. Bununla birlikte olumlu tutum geliştirme sürecinde bilişsel özellikleri tarafından yönlenen bir bireyin duygusal olarak ta olumlu tutumunun artacağı söylenebilir.

Araştırmaya katılan Beden eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı tutumlarının bilişsel tutum alt boyutunda yaş değişkenine göre anlamlı olarak değişmediği tablo-12 de görülmektedir($p>0.05$). Demirel (2012) yılında yaptığı çalışma da beden eğitimi öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı tutumlarını incelemiş ve bilişsel boyutta anlamlı bir farklılık bulamamıştır.

Bununla birlikte duyuşsal boyut alt boyutunda ise 13 yıl ve üzeri çalışma süresine sahip katılımcıların duyuşsal alt boyutuna ilişkin tutumları, çalışma süresi 1-3 yıl, 4-6 yıl ve 7-9 yıl arası olanlara göre anlamlı olarak yüksek çıkmıştır. 1-3 yıl arası çalışma süresine sahip katılımcıların bilişsel alt boyutuna ilişkin tutumları, çalışma süresi 13 yıl ve üzeri olan gruba göre anlamlı olarak düşük çıkmıştır($p<0.05$). Demirel (2012) yılında yaptığı çalışma da Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı tutumlarını incelemiş ve duyuşsal boyutta anlamlı bir farklılık bulamamıştır. Demirel(2012) çalışmasındaki sonuç çalışmamızla farklılık göstermektedir.

Araştırmanın yaş değişkenine göre bilişsel boyut ortalamalarının değişmediği ancak duyuşsal boyut ortalamalarının anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir.

Duyuşsal boyutta yaş seviyesi arttıkça katılımcıların halk oyunlarına olan tutum ortalamalarının arttığı dolayısı ile Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin halk oyunlarına karşı sempatilerinin olumlu yönde değiştiği söylenebilir. Olumlu tutumun yaş ile birlikte artmasında deneyimlerin, mesleki tecrübenin, sosyal yaşantının, yaşanılan çevrenin etkili olabileceği söylenebilir. Demirel(2012) yılında yaptığı çalışma da farklı bölgelerde ki beden eğitimi öğretmenlerine ulaşmış ve bu yönde çalışmıştır. Yapılan çalışma ise bir bölge üzerine yoğunlaşmış ve bu şekilde gerçekleşmiştir. Dolayısı ile örneklem grubunun farklılığı, sosyal-kültürel farklılıklar tutum almayı etkileyebilir.

Tablo-13 e göre Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin halk oyunlarına olan tutum ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermediği görülmektedir($p>0,05$). Demirel(2012) yılında yaptığı çalışmada benzer sonuçları bulmuş olup, Demir(2012) nin çalışmasının sonuçları yaptığımız çalışmayı destekler niteliktedir. Cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin halk oyunlarına olan tutumlarında herhangi bir etkisinin olmadığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin tutum puanlarının meslekte çalışma süresi değişkenine göre anlamlı olarak değiştiği görülmektedir(Tablo-14).

Bilişsel tutum alt boyutunda; 1-3 yıldır meslekte olan öğretmenlerin ortalama değerlerinin($M=4,23$), 13 yıl ve üzeri yıldır($M=4,62$) meslekte çalışmakta olanlara göre anlamlı olarak düşük çıktığı görülmektedir. Buna göre daha tecrübeli ve deneyimli, öğretmenlerin halk oyunlarına karşı daha fazla bilişsel olumlu tutum geliştirdiği söylenebilir. Ancak Demir(2012) yapılan çalışmasında bilişsel alt boyut ortalamalarının Kıdem'e göre anlamlı olarak değişmedi sonucunu bulmuştur.

Duyuşsal tutum alt boyutunda ise; 13 yıl ve üzeri yıldır mesleğini icra eden beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin 1-3 yıl, 4-6 yıl ve 7-9 yıldır mesleği yapanlara göre duyuşsal tutum ortalamalarının anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Demir(2012) çalışmasında duyuşsal boyutta, Kıdem'e göre anlamlı olarak bir fark bulamamış olsa da, 10 yıl ve üzeri yıldır meslekte olanların, 1-5 ve 6-9 yıldır meslekte çalışanlara göre ortalamalarının daha yüksek olduğu sonucunu bulmuştur. Beden eğitimi

ve spor öğretmenlerinin mesleki olarak çalışma yılları arttıkça, halk oyunlarına karşı ilgi, sevgi, sempati ve yaklaşımlarının arttığı söylenebilir.

Tablo-15 te öğretmenlerin lisans mezuniyet alanlarının halk oyunları tutumuna olan etkisine bakılmış ve bilişsel ve duyuşsal boyutta anlamlı olarak farklılıklar bulunmuştur. Bilişsel ve duyuşsal boyutta, lisans mezuniyet alanı halk oyunları olan öğretmenlerin diğer branşlardan mezun olanlara göre bilişsel ve duyuşsal boyut tutum ortalamalarının anlamlı olarak yüksek çıktığı görülmüştür. Demir(2012) nin çalışmasında ise lisans mezuniyet ortalamalarına göre öğretmenlerin halk oyunlarına olan tutumlarının farklılaşmadığı görülmektedir.

Halk oyunlarına olan tutumun bilişsel ve duyuşsal alt boyutlarında, lisans mezuniyet branşlarına göre halk oyunu uzmanlığı ile mezun olan öğretmenlerin ortalama puanlarının daha yüksek çıkması, yaptıkları ve mezun oldukları branşa karşı var olan sevgileri ve ilgilerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Sonuç olarak; Yukarıda aktarılan bu sonuçların daha iyi yorumlanabilmesi için daha kapsamlı çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu çalışmaların ülke genelinde daha büyük örneklerle gerçekleştirilmesi ile daha genellenebilir sonuçlar elde edilebilir. Sonuçların nedenleri ve niçinleri için daha güçlü yorumlar yapılabilir. Uluslararası çalışmalarla, kültürler arası kıyaslamalar yapılarak konu daha geniş bir perspektife taşınabilir.

6.KAYNAKÇA

- And M. Oyun ve Būgü. Türk Kùltüründe Oyun Kavramı. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları; 2002.
- Artun E. Türk Halkbilimi. 5. Baskı. İstanbul: Kitabevi Yayınları; 2009.
- Avşar E. Halk Oyunları Müziđi, Giysileri ve Dūđün Gelenekleri İle Manisa. İzmir: Arkadaş Matbaası; 1984.
- Ay G. Folklor Genel Bilgiler Oyun Müzik. İstanbul: Pan Yayıncılık; 1999.
- Baykurt Ş, Evliyaoğlu S. Türk Halk Bilimi. İkinci Baskı. Ankara: Ofset Reprodüksiyon Matbaacılık; 1988
- Çakır A. Türk Halk oyunlarında Hayvan Motifleri Üzerinde Bir Atlas Denemesi, 2. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi (Bildirileri). Ankara: 1987(3); 75-87.
- Çobanoğlu Ö. Halkbilimi Kuramları ve Araştırma Yöntemlerine Giriş 1. Baskı. Ankara: Akçağ Yayınları; 1999.
- Doğan, PK. (2011). Halk Oyunlarının Sosyal Bütünlüşmeye Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eğilmez M. Gelenekten Geleceğe Halk Oyunları. 1. Baskı. Ankara: Ütopya Yayınevi; 2006
- Eroğlu T. İnsan ve Oyun. Kayseri: Milli Folklor Yayınları:3, Halk Oyunları Dizisi:1; 1994.
- Eroğlu T. Halk Oyunları El Kitabı. İstanbul: Mars Basımevi; 1999.

Levent H. Halk Oyunlarının Kökeni Ve Yaratma Süreci Üzerine. Folklor Doğru Dergisi 1987; IV(56): 9-11.

Öngel HB. Türk Halk Oyunlarının Kökeni, Oluşumundaki Etkenler ve Sınıflandırılması. Yüksek Lisans. Ankara: Gazi Üniversitesi; 1992.

Örnek SV. Türk Halkbilimi. 2. Baskı. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları 1629; 2000.

Sakaoğlu S. Atatürk Gençlik ve Kültür. Konya: Selçuk Üniversitesi Yayınları; 1990.

Şenol A. Türk Halk Oyunları İçindeki Renk ve Rakam Motifi. IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri. Halk müziği, Oyun, Tiyatro, Eğlence. Ankara: HAGEM yayınları; 1992(3).

Tan N. Atatürk ve Türk Halk Kültürü. Ankara: Folklor Araştırmaları Kurumu Yayınları:28; 2000.

Terzioğlu A. Halk Oyunlarının Eğitimdeki Rolü. Türk Halk Oyunlarının Öğretiminde Karşılaşılan Problemler Sempozyumu Bildirileri. Ankara: Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayını; 1999; 139-143.